

[siemens.com/energy/transformers](https://www.siemens.com/energy/transformers)

Új EU-előírások transzformátorokra

Az Európai Bizottság ökotervezési rendelete

2015. júliusában lép érvénybe az Európai Bizottság transzformátorokra vonatkozó ökotervezési rendelete. Az új előírások Európaszerte 2015. júliustól érvényesek; egy további lépcsőt szigorúbb minimális követelményekkel 2021-re irányoztak elő.

Általános tudnivalók

A rendelet megnevezése:

A Bizottság 548/2014 sz. rendelete az ökotervezési irányelv (2009/125/EK) végrehajtására

Érvényességi tartomány:

Elosztó és teljesítménytranszformátorok

Tartalom: Az ökotervezési irányelv meghatározza az energiafelhasználás szempontjából figyelembe veendő termékek környezetbarát kialakításával szemben támasztott követelmények keretét. A cél az elektromos készülékek jobb energiahatékonysága és általánosan környezetbarát jellege, és ezáltal a CO₂-kibocsátás csökkentése.

Az E2 rész a transzformátorok termékcsoporttal foglalkozik. Egy előkészítő tanulmány alapján az Európai Bizottság bizonyos ökotervezési szabványokat határozott meg transzformátorokra vonatkozóan, amelyek immár bekerültek az új végrehajtási rendeletbe is. Alapvetően az új rendelet célja a hatásfok 20%-al történő javítása.

Kivételek: A rendelet nem vonatkozik olyan transzformátorokra, amelyeket külön a következő alkalmazási célokra méreteztek és használnak:

- mérőkészülékek, számlálók, relék és hasonló készülékek megtáplálására használt mérőtranszformátorra
- kisfeszültségű tekercsekkel rendelkező transzformátorokra, amelyeket egyenirányítókkal egyenáram szállítására használnak

- Kemence-transzformátorokra
- Offshore transzformátorokra
- Vasutak áramellátását szolgáló (takarék) transzformátorokra
- Földelő transzformátorokra
- Sínen közlekedő járművekre szerelt transzformátorokra
- Váltóáramú motorok bekapcsolására használt indító transzformátorokra, a feszültségesések elkerülésére
- Elektromos üzemi eszközök vizsgálatára szolgáló vizsgáló transzformátorokra, egy bizonyos feszültség vagy áramerősség létrehozására
- Hegesztő transzformátorokra, amelyeket ívhegesztő berendezésekhez vagy ellenállás-hegesztő berendezésekhez használnak
- Mélyvízi alkalmazásokra szolgáló transzformátorokra
- Föld alatti művelésben, robbanásvédtet alkalmazásokban használt transzformátorokra
- Középfeszültségű/középfeszültségű transzformátorok 5 MVA-ig
- Nagy teljesítményű transzformátorokra, amennyiben igazolják, hogy egy bizonyos alkalmazásra nem állnak rendelkezésre műszakilag megvalósítható alternatívák ahhoz, hogy a rendelet által előírt minimális energiahatékonysági követelményeket teljesítsék
- Nagy teljesítményű transzformátorokra, amelyek egyenértékű pótlásként ugyanazon a fizikai telephelyen ugyanabban a létesítményben szolgálnak, ha a pótlás a szállítással és/vagy telepítéssel összefüggésben aránytalanul magas költségek nélkül nem lehetséges

Ez nem vonatkozik a termék információkkal és műszaki dokumentációkkal szemben támasztott követelményekre (lásd 3. oldal).

1. Elosztó transzformátorokra vonatkozó előírások (három fázisú, ≤ 3.150 kVA)

a. Folyadékkal töltött elosztó transzformátorok

Maximális rövidzárlati és üresjáratú veszteségek folyadékkal töltött, $U_m \leq 24$ kV és egy $U_m \leq 1,1$ kV tekercsel rendelkező transzformátoroknál.

	1. lépcső (2015. július 1-től)		2. lépcső (2021. július 1-től)	
Névleges teljesítmény (kVA)	Max. rövidzárlati veszteségek P_K (W)*	Max. Üresjáratú veszteségek P_O (W)*	Max. rövidzárlati veszteségek P_K (W)*	Max. Üresjáratú veszteségek P_O (W)*
≤ 25	C_L (900)	A_O (70)	A_K (600)	A_O -10% (63)
50	C_L (1.100)	A_O (90)	A_K (750)	A_O -10% (81)
100	C_L (1.750)	A_O (145)	A_K (1.250)	A_O -10% (130)
160	C_L (2.350)	A_O (210)	A_K (1.750)	A_O -10% (189)
250	C_L (3.250)	A_O (300)	A_K (2.350)	A_O -10% (270)
315	C_L (3.900)	A_O (360)	A_K (2.800)	A_O -10% (324)
400	C_L (4.600)	A_O (430)	A_K (3.250)	A_O -10% (387)
500	C_L (5.500)	A_O (510)	A_K (3.900)	A_O -10% (459)
630	C_L (6.500)	A_O (600)	A_K (4.600)	A_O -10% (540)
800	C_L (8.400)	A_O (650)	A_K (6.000)	A_O -10% (585)
1.000	C_L (10.500)	A_O (770)	A_K (7.600)	A_O -10% (693)
1.250	B_L (11.000)	A_O (950)	A_K (9.500)	A_O -10% (855)
1.600	B_L (14.000)	A_O (1.200)	A_K (12.000)	A_O -10% (1.080)
2.000	B_L (18.000)	A_O (1.450)	A_K (15.000)	A_O -10% (1.305)
2.500	B_L (22.000)	A_O (1.750)	A_K (18.500)	A_O -10% (1.575)
3.150	B_L (27.500)	A_O (2.200)	A_K (23.000)	A_O -10% (1.980)

b. Oszlopra szerelt transzformátorokra vonatkozó előírások, 25 – 315 kVA-ig

	1. lépcső (2015. július 1-től)		2. lépcső (2021. július 1-től)	
Névleges teljesítmény (kVA)	Max. rövidzárlati veszteségek P_K (W)*	Max. Üresjáratú veszteségek P_O (W)*	Max. rövidzárlati veszteségek P_K (W)*	Max. Üresjáratú veszteségek P_O (W)*
25	C_L (900)	A_O (70)	B_K (725)	A_O (70)
50	C_L (1.100)	A_O (90)	B_K (875)	A_O (90)
100	C_L (1.750)	A_O (145)	B_K (1.475)	A_O (145)
160	C_L +32% (3.102)	C_O (300)	C_K +32% (3.102)	C_O -10% (270)
200	C_L (2.750)	C_O (356)	B_K (2.333)	B_O (310)
250	C_L (3.250)	C_O (425)	B_K (2.750)	B_O (360)
315	C_L (3.900)	C_O (520)	B_K (3.250)	B_O (440)

c. Műgyanta szigetelésű elosztó transzformátorok (≤ 3.150 kVA)

Maximális terheléses és üresjáratú veszteségek műgyanta szigetelésű, ≤ 24 kV és $\leq 1,1$ kV tekercsel rendelkező transzformátoroknál.

	1. lépcső (2015. július 1-től)		2. lépcső (2021. július 1-től)	
Névleges teljesítmény (kVA)	Max. rövidzárlati veszteségek P_K (W)*	Max. Üresjáratú veszteségek P_O (W)*	Max. rövidzárlati veszteségek P_K (W)*	Max. Üresjáratú veszteségek P_O (W)*
≤ 50	B_K (1.700)	A_O (200)	A_K (1.500)	A_O -10% (180)
100	B_K (2.050)	A_O (280)	A_K (1.800)	A_O -10% (252)
160	B_K (2.900)	A_O (400)	A_K (2.600)	A_O -10% (360)
250	B_K (3.800)	A_O (520)	A_K (3.400)	A_O -10% (468)
400	B_K (5.500)	A_O (750)	A_K (4.500)	A_O -10% (675)
630	B_K (7.600)	A_O (1.100)	A_K (7.100)	A_O -10% (990)
800	A_K (8.000)	A_O (1.300)	A_K (8.000)	A_O -10% (1.170)
1.000	A_K (9.000)	A_O (1.550)	A_K (9.000)	A_O -10% (1.395)

* Azon névleges teljesítmények kVA-ban kifejezett maximális veszteségeinek kiszámítása, amelyek a táblázatban megadottak között szerepelnek, lineáris interpolációval történik.

	1. lépcső (2015. július 1-től)		2. lépcső (2021. július 1-től)	
Névleges teljesítmény (kVA)	Max. rövidzárlati veszteségek P_K (W)*	Max. Üresjáratú veszteségek P_O (W)*	Max. rövidzárlati veszteségek P_K (W)*	Max. Üresjáratú veszteségek P_O (W)*
1.250	A_K (11.000)	A_O (1.800)	A_K (11.000)	A_O -10% (1.620)
1.600	A_K (13.000)	A_O (2.200)	A_K (13.000)	A_O -10% (1.980)
2.000	A_K (16.000)	A_O (2.600)	A_K (16.000)	A_O -10% (2.340)
2.500	A_K (19.000)	A_O (3.100)	A_K (19.000)	A_O -10% (2.790)
3.150	A_K (22.000)	A_O (3.800)	A_K (22.000)	A_O -10% (3.420)

d. Rövidzárlati és üresjáratú veszteségek korrekciója más feszültségeknél

Egy tekercs $U_m \leq 24$ kV értékkel és egy tekercs $U_m > 1,1$ kV értékkel	A maximális veszteségeket az 1a és 1c táblázatban 10-10%-al meg kell növelni
Egy tekercs $U_m = 36$ kV értékkel és egy tekercs $U_m \leq 1,1$ kV értékkel	A maximális veszteségeket az 1a és 1c táblázatban 15%-al (üresjáratú veszteségek) ill. 10%-al (rövidzárlati veszteségek) meg kell növelni
Egy tekercs $U_m = 36$ kV értékkel és egy tekercs $U_m \leq 1,1$ kV értékkel	A maximális veszteségeket az 1a és 1c táblázatban 20%-al (üresjáratú veszteségek) ill. 15%-al (rövidzárlati veszteségek) meg kell növelni
Kettős feszültség egy tekercsen	Egy nagyfeszültségű tekercsel és két, egy megcsapolt kisfeszültségű tekercsből származó feszültséggel rendelkező transzformátornál a veszteségeket a kisfeszültségű tekercs magasabb feszültsége alapján számítják ki; ezeknek meg kell felelniük az 1a és 1c táblázatok maximálisan megengedhető veszteségeinek. Az ilyen transzformátoroknál a legnagyobb, rendelkezésre álló teljesítmény a kisfeszültségű tekercs kisfeszültségénél annak a névleges teljesítménynek a 0,85-szoros értékére van korlátozva, amely a kisfeszültségű tekercshez a magasabb feszültségénél hozzá van rendelve. Egy kisfeszültségű tekercsel és két, egy megcsapolt nagyfeszültségű tekercsből származó feszültséggel rendelkező transzformátornál a veszteségeket a magasabb nagyfeszültség érték alapján számítják ki; ezeknek meg kell felelniük az 1a és 1c táblázatok maximálisan megengedhető veszteségeinek. Az ilyen transzformátoroknál a legnagyobb, rendelkezésre álló teljesítmény a nagyfeszültségű tekercs alacsonyabb feszültségénél annak a névleges teljesítménynek a 0,85-szoros értékére van korlátozva, amely a nagyfeszültségű tekercshez a magasabb feszültségénél hozzá van rendelve. Amennyiben a teljes névleges teljesítmény a feszültségek kombinációjától függetlenül rendelkezésre áll, a veszteségek 1a és 1c táblázatokban megadott mértéke üresjáratú veszteségeknél 15%-al és rövidzárlati veszteségeknél 10%-al növelhető meg.
Kettős feszültség egy tekercsen	A mindkét tekercsen kettős feszültségű transzformátoroknál a maximálisan megengedhető feszültségeket az 1a és 1c táblázatban az üresjáratú veszteségeknél és a rövidzárlati feszültségeknél 20-20%-al meg lehet növelni. A veszteségek mértéke a lehető legmagasabb névleges feszültségre és arra a feltevésre vonatkozik, hogy a névleges teljesítmény a feszültségek kombinációjától függetlenül ugyanaz.

e. Fokozatkapcsolóval rendelkező ≤ 3.150 kVA elosztó transzformátorokra vonatkozó előírások (feszültségszabályozóval rendelkező elosztó transzformátorok is)

A fentiekben említett maximális veszteségeket az első lépcsőben 20%-al (üresjáratú veszteségek) ill. 5%-al (rövidzárlati veszteségek), a 2. lépcsőben üresjáratú veszteségeknél 10%-al kell túllépni.

2. Teljesítménytranszformátorok

a. Közepes teljesítménytranszformátorokra vonatkozó előírások (három fázis, > 3150 kVA)

> 3.150 kVA teljesítménytranszformátorok esetében egy úgynevezett „Minimum Peak Efficiency Index” értéket határoztak meg, amelyet százalékban fejeznek ki. A gyakorlati megvalósítás itt is két lépcsőben történik.

Névleges teljesítmény (kVA)	1. lépcső (2015. július 01-től)	2. lépcső (2021. július 01-től)
	hatásfok minimális értéke (%)	
3.150 < S _r ≤ 4.000	99,465	99,532
5.000	99,483	99,548
6.300	99,510	99,571
8.000	99,535	99,593
10.000	99,560	99,615
12.500	99,588	99,640
16.000	99,615	99,663
20.000	99,639	99,684
25.000	99,657	99,700
31.500	99,671	99,712
40.000	99,684	99,724

b. Száraz transzformátorokra vonatkozó előírások (közepes névleges teljesítmény) (három fázis, > 3150 kVA)

Névleges teljesítmény (kVA)	1. lépcső (2015. július 01-től)	2. lépcső (2021. július 01-től)
	hatásfok minimális értéke (%)	
3.150 < S _r ≤ 4.000	99,348	99,382
5.000	99,354	99,387
6.300	99,356	99,389
8.000	99,357	99,390
≥ 10.000	99,357	99,390

c. Nagy teljesítménytranszformátorokra vonatkozó előírások

Névleges teljesítmény (MVA)	1. lépcső (2015. július 01-től)	2. lépcső (2021. július 01-től)
	hatásfok minimális értéke (%)	
≤ 4	99,465	99,532
5	99,483	99,548
6,3	99,510	99,571
8	99,535	99,593
10	99,560	99,615
12,5	99,588	99,640
16	99,615	99,663
20	99,639	99,684
25	99,657	99,700
31,5	99,671	99,712
40	99,684	99,724
50	99,696	99,734
63	99,709	99,745
80	99,723	99,758
≥ 100	99,737	99,770

3. Termékinformációs előírások

2015. július 1-től a gyártók kötelesek a következő termék-információkat megadni:

A névleges teljesítményt, a terhelésnél és üresjáratnál fellépő veszteségeket, valamint a hűtőrendszer villamos teljesítményét minden egyes termékdokumentációban, valamint a motortáblán is meg kell adni.

Ahol ilyen van, a teljesítménytranszformátoroknál meg kell adni a Peak Efficiency Index (csúcshatékonysági index) értékét és a teljesítményt, amelyen ezt elérték, a dokumentációban és a motortáblán is.

A transzformátor minden fő komponense súlyadatának szerepelnie kell minden termékinformációban.

4. Mérések és számítási módszerek

A méréseket megbízható, pontos és reprodukálható eljárás alkalmazásával kell végrehajtani. Ez magában foglalja az általánosan elismert mérési módszereket.

A teljesítménytranszformátorok Peak Efficiency Index értékének számítása az átvitt teljesítmény, mínusz a transzformátor átvitt teljesítményének elektromos veszteségei arányán alapul.

$$PEI = 1 - \frac{2(P_0 + P_{c0})}{S_r \sqrt{\frac{P_0 + P_{c0}}{P_k}}}$$

P_0 = üresjáratú veszteségek névleges feszültségen és névleges frekvencián a mért megcsapolásnál

P_{c0} = a hűtőrendszer elektromos teljesítménye üresjáratban

P_k = mért veszteségek névleges áramerősségnél és frekvenciánál a mért megcsapolásnál, korrigálva a referencia hőmérséklet szerint az EN 60076-2 alapján

S_r = A transzformátor névleges teljesítménye, amelyen a P_k alapul

Gyakran feltett kérdések

Milyen törvényes kötelezettségek keletkeznek?

Azoknak a transzformátoroknak, amelyeket az Európai Gazdasági Térségben (EGT) hoznak forgalomba, 2015 július 1-től többek között kötelezően meg kell felelniük az új rendelet ökotervezési követelményeinek, amennyiben a transzformátorok ezen előírások érvényességi területén belül vannak. Mivel a rendelet a 2009/125/EK ökotervezési irányelve végrehajtására szolgáló intézkedés, a betartásának igazolására a CE-jelölést alkalmazzák, valamint EU-megfelelőségi tanúsítványt is kiállítanak.

A fent említett irányelvet nem alkalmazzák az EGT-en kívüli országokba exportált termékek gyártásánál. Már forgalomba hozott és beüzemelt termékeket továbbra is lehet üzemeltetni.

Ki felelős a teljesítésért?

A felelősség azé, aki egy terméket az Európai Gazdasági Térségben (EGT) forgalomba akar hozni. Ez vagy a gyártó, vagy az általa meghatalmazott személy, vagy egy termék importőre.

A döntő a transzformátor forgalomba hozatala, ill. amennyiben a transzformátort nem hozzák kereskedelmi forgalomba (pl. gyártó általi saját felhasználás), annak a beüzemelése.

A forgalomba hozatal alatt a fogalom meghatározás szerint „egy, az energiafelhasználás vonatkozásában figyelembe veendő termék közösségi piacon első alkalommal történő, elosztási vagy alkalmazási célú rendelkezésre bocsátása” értendő.

Ki ellenőrzi az előírások betartását?

A piac felügyelete Németországban a szövetségi államok feladata. Ki kell jelölniük egy illetékes hatóságot, amely felügyeleti koncepciót dolgoz ki és hajt végre.

Képes-e a Siemens teljesíteni az előírásokat?

A Siemens már az elmúlt években is olyan transzformátorokat tervezett és gyártott, amelyek megfelelnek az új ökotervezési rendelet első és részben a második fokozatának is. Új alapanyagok, mint pl. amorf vasmaglemezek elosztó transzformátoroknál történő alkalmazásával még jobb energiahatékonyságú transzformátorok állíthatók elő.

Különösen a nagy teljesítménytranszformátoroknál tapasztaltuk azt, hogy a hatásfok már ismert módszerek alkalmazásával a követelmények szerinti értéknél is magasabb lehet. A veszteség értékelés több éven át alkalmazott módszere az egyedi, gazdaságilag optimális megoldások meghatározásához bevált. Ezért ezt továbbra is alkalmazni kell.

Milyen kihatásai vannak az irányelvnek a transzformátor kialakítására?

Lehetséges hatások lehetnek: megnövekedett anyagfelhasználás és a magasabb értéket képviselő elektromos lemezek alkalmazása; nagyobb méretek és súlyok és ezzel megnövekedett beruházási költségek.

Fontos azonban, hogy az 1. lépcső összes törvényes követelményét (2015-től) az iparágban rendelkezésre álló tervezési koncepciókkal és anyagokkal már ma meg lehessen valósítani a gyakorlatban.

Az ökotervezési irányelvvel kapcsolatos kérdések?

Amennyiben kérdései vannak az ökotervezési irányelvvel ill. ennek végrehajtásával kapcsolatban, kérjük, forduljon a Siemenses kapcsolattartójához.

Kiadói és szerzői jog © 2015:
Siemens AG
Energy Management Division
Freyeslebenstraße 1
91058 Erlangen, Germany

Siemens AG
Transformers
Katzwanger Straße 150
90461 Nürnberg, Germany
www.siemens.com/energy

Printed in Germany
TH 101-150318 DB 0515